

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1(5)

2020-06-17

402-2957-2020

Uppsala kommun

Katja Saranka
Planhandläggare
010-2233289
katja.saranka@lansstyrelsen.se

Samråd om detaljplan för Bälinge-Nyvla 11:3, Uppsala kommun, Uppsala län

Redogörelse för ärendet

Kommunen har översänt rubricerat detaljplaneförslag för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Syftet med planförslaget

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra ca 75 bostäder i nordvästra Bälinge i ett område som tidigare inte varit planlagt. Utbyggnaden avser i huvudsak friliggande villor, men i den sydvästra delen av planområdet närmast Nyvlavägen möjliggör planförslaget mindre flerbostadshus, radhus eller parhus. Utöver bostäder möjliggör det aktuella planförslaget en lekplats, pumpstation samt delvis ny dragning av Nyvlavägen.

Överensstämmelse med översiktsplanen

Markanvändningen överensstämmer med översiktsplanens intentioner för området som en prioriterad tätort på landsbygden.

Planprogram

Länsstyrelsen har tidigare lämnat synpunkter på detaljplaneprogram för småhusbebyggelse i norra delen av Bälinge, Del av Bälinge-Nyvla 4:2, med länsstyrelsens dnr 402-562-11. Länsstyrelsen lämnade synpunkter främst kring fornlämningar, biotopskydd och jordbruksmark.

Av planändringen framgår det att den aktuella detaljplaner avviker från programmet då anpassningar har gjorts efter fornlämningarnas utbredning och biotopskyddade åkerholmar. Den aktuella detaljplanens gränser har även anpassats efter fornlämningsområden utifrån de utredningar som gjorts.

Behovsbedömning

Länsstyrelsen har i sitt yttrande daterat den 7 oktober 2015 med dnr. 402-5252-15, bedömt med beaktande av kriterierna i bilaga 4 till förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), att rubricerad detaljplan inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken (MB).

Frågor som bevakas av Länsstyrelsen enligt 11 kap 10 § PBL

Riksintresse för totalförsvarets militära

Planområdet ligger inom riksintresseområde för totalförsvarets militära del 3 kap 9 § MB, påverkansområde för MSA-område för Uppsala övningsflygplats och påverkansområde för väderradar samt stoppområde för höga objekt. Länsstyrelsen anser att det är lämpligt att dessa riksintressen tas upp i planbeskrivningen.

Länsstyrelsen bedömer dock att planförslaget inte påverkas av dessa riksintresseområden då byggnadshöjden har begränsats att vara under 20 meter.

Miljö kvalitetsnormer (MKN) ytvatten och dagvatten

Kommunen har tagit fram dagvattenutredning, daterad 2019-10-18, för planområdet. Länsstyrelsen ställer sig frågande till en del av bakgrundshalterna som redovisas i den. Utredningen behöver specificera vilka referensvärden som använts för nuvarande markanvändning och även var värdena för belastningen är hämtade. Vidare behöver det framgå hur beräkningarna av föroreningsbelastningen har tagits fram. Länsstyrelsen rekommenderar att kommunen använder StormTac. Det behöver även framgå vilka ytor som förväntas renas och vilka åtgärder som krävs.

Enligt 2 kap. 10 § PBL skall MKN följas vid planläggning. Planbeskrivningen behöver därför föra ett resonemang kring miljö kvalitetsnormen för vatten och sätta exploaterings belastning i relation till status för relevanta kvalitetsfaktorer i vattenförekomsten/vattenförekomsterna nedströms. Kommunen behöver i det fortsatta arbetet beakta de kumulativa effekterna samt att det ska framgå om de planerade åtgärderna som framgår av dagvattenutredningen bidrar till att miljö kvalitetsnormen följs. Länsstyrelsen anser vidare att de dagvattenåtgärderna som föreslås i utredningen behöver även framgå i plankartan.

Övriga synpunkter

Hälsa och säkerhet – buller

Det framgår av planbeskrivningen att det kommer finnas bullervärden på 50–55 dBA en bit in, ca 10 meter, från den planerade Nyvlavägen, där hastigheten idag är begränsad till max 70 km/h. Av plankartan framgår det att denna mark till stor del är bortprickad, så att marken inte får bebyggas. Vidare framgår det av illustrationer i handlingarna att Nyvlavägen avses bli en lokalgata med utfarter direkt till denna från de föreslagna bostäderna, längs med sträckan Lokalgata B. Kommunen har även bedömt att hastighetsregleringen av Nyvlavägen bör ses över när detaljplanen genomförs. Länsstyrelsen ställer sig bakom denna bedömning och anser därmed att buller inte bedöms vara ett problem.

Geoteknik

Av den geotekniska utredningen framgår det ett flertal restriktioner vad planförslaget bör förhålla sig till. Länsstyrelsen anser att dessa bör lämpligtvis tas upp som planbestämmelser på plankartan.

Fornlämningar

Inom planområdet har det genomförts en arkeologisk utredning 2011 (Upplandsmuseets rapporter 2012:03) och en arkeologisk förundersökning 2013 (Upplandsmuseets rapporter 2014:01). Den aktuella detaljplanens gränser och utformning har till vissa delar anpassats efter fornlämningsbilden. Inom detaljplaneområdet kvarstår dock ett flertal fornlämningar som kommunen behöver beakta:

- Boplatserna L1940:8752 (tidigare Bälinge 453) och L1940:8753 (tidigare Bälinge 456). Tillståndsprövning krävs enligt kulturmiljölagen (KML). Tillstånd till borttagande av fornlämningarna kan förväntas, men krav kommer att ställas på arkeologisk undersökning.
- Grav- och boplatsoområde L1944:9169 (tidigare Bälinge 284:1), samt tegelindustri L1939:1443 (tidigare Bälinge 464) öster om bäckfåran. Området utgörs av planerad naturmark. Länsstyrelsen bedömer därmed att fornlämningarna kan ligga kvar öster om bäckfåran. Fornlämningarna kommer då fortsatt att omfattas av skydd enligt KML. Enligt länsstyrelsen kan inte tillstånd förväntas för markingrepp (till exempel gångstigar, planteringar eller bänkar) inom markerad fornlämning eller inom 20 meter från fornlämningens yttre gräns.
- Grav- och boplatsoområde L1944:9169 (tidigare Bälinge 284:1) väster om bäckfåran. Tillståndsprövning krävs enligt KML. Länsstyrelsen bedömer att tillstånd utan villkor om arkeologi kan förväntas.
- Runsten L1944:8514 (tidigare Bälinge 73:1). Tillståndsprövning krävs enligt KML. Tillstånd kan förväntas för flytt av runstenen. Länsstyrelsen behöver emellertid utreda närmare till vilken plats stenen ska flyttas.
- Färdväg L1944:9392 (tidigare Bälinge 296:1), "Tingstuvägen". Tillståndsprövning enligt KML krävs för ingrepp i fornlämningen. Länsstyrelsen ser positivt på att den gamla vägsträckningen används som gångstråk, samtidigt som det är av vikt att fornlämningen behåller sin karaktär. Detta kan innebära begränsningar i till exempel förändring av markbeläggning och utformning av gångstråket. Ett tillstånd till ingrepp i fornlämningen kan komma att vara villkorat med arkeologisk undersökning.

Arkeologiska undersökningar och flytt av runstenen genomförs efter att detaljplanen vunnit laga kraft. Arkeologiska insatser bekostas enligt KML av sökanden.

Hushållning av mark- och vattenområden – Jordbruksmark

I 3 kap 4 § MB anges att "brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk".

Planområdet består idag av icke planlagd mark, jordbruksmark. Av planhandlingarna framgår det att enligt Översiktsplan 2010, som var gällande då planarbetet inleddes, gjordes det ett ställningstagande att Bälinge bör byggas ut främst i västlig och östlig riktning. Det ställningstagandet utgår från en ortsfördjupning över Bälinge by. Det

2020-06-17

402-2957-2020

aktuella planområdet ligger inom ett av dessa förtättnings- och omvandlingsområden som ska prioriteras i första hand.

I den gällande översiktsplanen från 2015 har kommunen skrivit att för att exploatering på jordbruksmark ska räknas som ett väsentligt krävs det att exploateringen bidrar till att stärka en långsiktig hållbar utveckling på lokal, kommunal, regional och/eller nationell nivå. Utveckling av prioriterad tätort, servicenod och av landsbygdsnäring räknas till sådana väsentliga samhällsintressen. I den gällande översiktsplanen framgår det att Bälinge utgör en prioriterad tätort på landsbygden.

I gällande översiktsplan har kommunen även en riktlinje som lyder enligt följande; för att pröva om brukningsvärd jordbruksmark utanför de områden som markerats i den gällande översiktsplanen för bebyggelse eller infrastruktur enligt översiktsplanen kan exploateras ska en värdering av samhällsintresset och alternativa platser ske genom en systematisk analys.

Kommunens bedömning är att det aktuella planområdet är lämpligt att exploatera med bostäder och att planförslaget har stöd dels i planprogrammet från 2011 och i den gällande översiktsplanen.

Länsstyrelsen ställer sig bakom bedömningen.

Biotopskydd

Enligt kommunen finns det en biotopskyddad åkerholme i planområdets östra del. Kommunen föreslår att den aktuella åkerholmen ska finnas kvar har därför planlagts som naturmark (NATUR1). Länsstyrelsen har inga synpunkter vad gäller denna åkerholme.

Däremot vill länsstyrelsen uppmärksamma kommunen om att det ser ut att finnas ytterligare en åkerholme i sydvästra hörnet av planen där kommunen föreslår bebyggelse. Kommunen behöver uppmärksamma denna i det fortsatta planarbetet enligt vad som länsstyrelsen anser nedan.

Länsstyrelsen vill även uppmärksamma kommunen om att Nyvlabäcken som går genom planområdet bedöms vara ett biotopskyddat objekt. Småvatten och våtmark i jordbruksmark som uppfyller följande definition är skyddade enligt 7 kap 11§ miljöbalken.

Ett småvatten eller en våtmark med en areal av högst ett hektar i jordbruksmark som ständigt eller under en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översilningsmarker, kallkällor, mangelgravar, öppna diken, dammar och högst två meter breda naturliga bäckfåror.

Arealbegränsningen avser inte linjära element som öppna diken eller högst två meter breda naturliga bäckfåror.

Inom ett biotopskyddsområde får inte åtgärder vidtas som kan skada miljön. Exempel på sådana åtgärder är anläggande av passager (ex. bilväg gc-väg) över bäcken eller anläggningsarbeten i direkt anslutning till bäcken. För sådana åtgärder kan dispens sökas hos länsstyrelsen. För att dispens ska kunna medges behöver det finnas särskilda skäl. Länsstyrelsen anser att hänsyn i första hand ska tas till biotopskyddsobjekt under planprocessen så att påverkan undviks eller minimeras samt att eventuell dispensprövning ska genomföras innan planens granskningskede för att möjliggöra för eventuella behov

av anpassningar. Bebyggelsen är placerad en bit ifrån bäcken men det bör beaktas vilka anläggningstekniska behov som kan komma att uppstå.

Upplýsningar

Sedan den 1 januari 2015 gäller nya regler för hur detaljplaner ska tas fram. Reglerna gäller för detaljplaner som påbörjas efter den 1 januari 2015. För planer som påbörjats innan dess ska tidigare bestämmelser tillämpas. Det innebär att om planarbetet påbörjats före den 1 januari 2015 ska kommunen fortsätta att handlägga sina pågående detaljplaner med normalt eller enkelt förfarande. Länsstyrelsen noterar att kommunen handlägger planen med normalt planförfarande.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för plan och bostadsenheten Annika Israelsson med planhandläggare Katja Saranka som föredragande. I den slutliga handläggningen har också handläggare miljöstrategienheten Joel Berglund, handläggare fornlämningsfrågor Linda Lindwall och naturvårdshandläggare Emilia Wolfhagen medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Sändlista:

Trafikverket Region Öst, eskilstuna@trafikverket.se

Lantmäterimyndigheten Uppsala kommun, lantmaterimyndigheten@ uppsala.se